

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФАКУЛТЕТ КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ
КАТЕДРА КИТАИСТИКА

Изпитът е устен и се състои в:

1. Четене, превод и анализ на предварително подготвен текст на китайски език;
2. Събеседване по съдържанието на предварително подготвения текст и темите от съответната програма за конкурсния изпит.

Кандидат-аспирантът трябва да подготви научен текст от 50 печатни страници от публикация на китайски автор в областта, в която ще разработва дисертацията си. Комисията избира част от текста по време на изпита, който докторантът трябва да може да прочете на глас, да преведе посочена част от текста, както и да ѝ направи лексикален и морфо-синтактичен анализ.

За успешното полагане на изпита е нужно кандидат-аспирантът да владее необходимия минимум от знания по следните теми:

ПРОГРАМА ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ ПО ДОКТОРАНТСКА ПРОГРАМА
ФИЛОЛОГИЯ 2.1. ЕЗИЦИ НА НАРОДИТЕ ОТ АЗИЯ, АФРИКА И АМЕРИКА
(КИТАЙСКИ ЕЗИК И КУЛТУРА)
2021-2022 г.

1. Значение на изучаването на езика на Китай в контекста на китайската култура. Етимология на термина „китаистика (sinology)“. Имена, с които китайците назовават себе си и страната си. История, особености и типология на китайския език и мястото му сред останалите езици в света. Прагматика на азбучните и йероглифни писмености на езиците по света.
2. Китайската йероглифна писменост. Етапи на развитие. Китайска калиграфия. Специфика на фонологична структура на китайския език и традиционната култура на игрословието.
3. Развой и формиране на националния (книжовен) език путунхуа (普通话). „Езикът на чиновниците“ (гуан-хуа, 官话), пекински диалект, „държавният език“ (гуо-ю, 国语) .
4. Диалекти на китайския език. Формиране, типология и групи. Отношения между путунхуа и китайските диалекти. Политика към диалектите и към езиците на националните малцинства в Китай: тибетски, джуански, ийски, байски, монголски, корейски. Чуждоезиково обучение в Китай.
5. Разпространение на путунхуа. Китайските азбуки: джуин дзъму (注音字母), романизации (латинизации), пинин дзъму (拼音字母) . Кирилизация на китайските имена – българската транскрипция.
6. Теория и практика на езиковата политика на Китай от древността до наши дни. Реформа на писмеността в КНР през 1956 г. Принципи и методи на опростяване на йероглифите.
7. Образованието в традиционен и съвременен Китай.

8. Китайска литература – история от древността до наши дни. Особенности и основни направления.
9. Традиционни китайски занаяти. Великите китайски изобретения. Хартия и хартиени пари. Празнични хартиени плакати: новогодишни ксилографии (ниен-хуа, 年画).
10. Традиционно китайско изобразително изкуство.
11. Класически китайски театър. Пекинската опера (дзинг-дзю, 京剧). Съчуанска опера (чуан-дзю, 川剧). Театър на сенките.
12. Конфуцианство. Култът към Конфуций. Конфуциански канон. Пантеон.
13. Даоизъм. Култова практика. Клир. Пантеон.
14. Китайски будизъм. Махаяна будизмът и китайската народна култура. Исторически развой и отношения на властта към будизма в Китай.
15. Традиционна китайска музика. Минска опера (кун-цю, 昆曲). Конфуцианска ритуална музика. Даоистка музика.
16. Традиционни и съвременни празници в Китай.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Granet, Marcel. Chinese Civilization. Translated by Cathleen E. Innes and Mabel R. Brailsford. Meridian Books, New York, 1958.
2. Keightley, David N. The Origins of Chinese Civilization. University of California, London, 1983.
3. Kynge, James. China Shakes the World. James Kynge, 2006.
4. Peng Yoke Ho. Li, Qi and Shu: An Introduction to Science and Civilization in China. Hong Kong University Press, 1985.
5. The Routledge encyclopedia of traditional Chinese culture. Chan, Sin-wai (Ed.). Routledge, Taylor & Francis Group 2020.
6. Алексахин, А.Н. Диалект хакка. М., 1987.
7. Алексеев, В.М. Китайская литература. Избранные труды. Восточная литература, М., 2002.
8. Алексиев, Александър. Правила за транскрипция и правопис на китайските лични и географски имена на български език – проблеми и предложения за тяхното разрешаване. – Във: Манас: Българска транскрипция на антропоними и топоними от азиатски и африкански езици, Том 4, 1, 2018. Url: <https://www.manas.bg/bg/2018-vol4-1/aleksiev> (6.5.2020)
9. Астрахан, Е.Б., Завьялова О.И., Софронов, М.В. Диалекты и национальный язык в Китае. Наука, М. 1985.
10. Васильев, Л.С. Проблемы генезиса китайской мысли: (Формирование основ мировоззрения и менталитета). Наука, М., 1989.
11. Гогова 1992: Гогова, Сн. Относно вокализма в китайския език (в съпоставка с българския език). – В: Съпоставително езикознание, 1, София, 1992, с. 47–62.
12. Гогова 1994: Гогова, Сн. Относно консонантизма в китайския език (в съпоставка с българския език). – В: Съпоставително езикознание, 1, 1994, с. 15–22.
13. Духовная культура Китая: энциклопедия: в 5 т. /гл.ред. М.Л.Титаренко; Ин-т Дальнего Востока. – М.: Вост.лит., 2006. [Т.2:] Мифология. Религия /ред. М.Л. Титаренко и др. – 2007.
14. Евсюков, В.В. Мифология китайского неолита. Новосибирск, 1988
15. Завьялова, О.И. Мероприятия по реформе письменности и распространению путунхуа. М., 1979.
16. Зенгер, Х. фон. Стратегемы. О китайском искусстве жить и выживать. ТТ. 1, 2. Изд-во Эксмо, М, 2004.
17. Карапетьянц, А.М. Китайское письмо до унификации 213 г. до н.э. Ранняя этническая история народов Восточной Азии. М., 1977.

18. Карастойчев, Веселин. Думи в полет. Китайската модерна поезия през 80-те години на ХХ в. София: Изток – Запад, 2019.
19. Катърва, Джан 1989: Катърва, С., Джан Сунфън-Канети. За практическата транскрипция на китайските срички. – Във: Филология, 21–22. София, 1989, с. 78–88.
20. Кравцова, М. Е. История культуры Китая. Лань, СПб., 1999.
21. Лукьянов, А.Е. Начало древнекитайской философии. Радикс, М., 1994.
22. Малявин, В.В. Китайская цивилизация. - Москва: Изд-во Астрель, ООО, 2003.
23. Панорама Китай. Гл.ред. Бора Беливанова; Изд. Иврай, София, 2006.
24. Робъртс, Дж. А. Г. История на Китай. София: Рива, 2009.
25. Солнцева, Н.В. Проблемы типологии изолирующих языков. Наука, М., 1985
26. Софронов, М.В. Введение в китайский язык. Муравей, М., 1996.
27. Софронов, М.В. Китайский язык и китайская письменность, АСТ: Восток-Запад, М., 2007.
28. Софронов, М.В. Китайский язык и китайское общество. Наука, М., 1979.
29. Спешнев, Н.А. Китайцы – особенности национальной психологии. КАРО, СПб, 2011.
30. Спешнев, Н.А. Фонетика китайского языка. ЛГУ, Л., 1980.
31. Цыбульский, В.В. Лунно-солнечный календарь стран Восточной Азии. Наука, М., 1987
32. Эберхард, В. Китайские праздники. М., 1977.

Дата: 5 юни, 2021

Съставил:

проф. д-р Александър Алексиев